

Maatschappelijke meerwaarde vrijwilligerswerk met lector Judith Metz

14 november 2013

Judith Metz is Lector Youth Spot, Jongerenwerk in de grote stad.

Aan de hand van een ster belicht zij de meerwaarde van vrijwilligerswerk vanuit verschillende invalshoeken. Meerwaarde voor de client is vanuit alle verschillende perspectieven terug te vinden.

Eerst inventariseren we de meerwaarde van vrijwilligerswerk, zoals die door de deelnemers ervaren wordt. De volgende waarden worden genoemd:

‘Iets voor de ander betekenen, verbinding, rolmodel kunnen zijn, me nuttig voelen, dagstructuur voor mezelf, meedoen met anderen, belangen behartigen, contact, persoonlijke ontwikkeling, nieuwsgierigheid, ontmoeting, ervaringsdeskundigheid, kennisoverdracht, vergroten communicatie, dankbaarheid, continuïteit, preventie, overbrugging, lol, betrekken van mensen, kijken buiten de eigen wereld, gelijke kansen bieden.’

Vervolgens bespreekt Judith Metz hoe de waarde die wij aan vrijwilligerswerk hechten door de tijd verandert. De overheid stelt afhankelijk van het economisch tij steeds een ander begrip centraal. Zo zijn we sinds de tweede wereldoorlog door de volgende fasen heen gegaan:

- Particulier initiatief
- Verzorgingsstaat
- Activering
- Individualisering
- participatiesamenleving

In tijden van crisis komt het elkaar ondersteunen centraal te staan. De positie van vrijwilligerswerk in de maatschappij verandert niet alleen door de tijden heen, maar ook per land. Zo is er in de VS bijvoorbeeld nu een beweging gaande van het professionaliseren van werk dat nu door vrijwilligers wordt gedaan.

De vijf gebieden die zij onderscheidt zijn:

- a) individueel: wat betekent het voor de vrijwilliger
- b) economisch: kostenbesparing
- c) sociaal: betekenis voor de samenleving
- d) vrijwilligheid: anders dan beroepskracht
- e) legitimiteit: het geeft vertrouwen dat vrijwilligers zich aan de organisatie willen verbinden.

ad a) Door vrijwilligerswerk kan je je nuttig voelen, uiting geven aan wat voor jou waardevol is, andere mensen ontmoeten, ontwikkelen, plezier beleven of het kan een compenseren voor een betaalde baan die niet dezelfde voldoening biedt.

Voor sommige mensen is het moeilijk om vrijwillige hulp te ontvangen, omdat zij niks terug kunnen doen en zij liever wederkerige relaties aangaan. Op het moment dat je benoemt dat je er als vrijwilliger zelf ook wat aan hebt, kan het helpen.

ad b) Vrijwilligerswerk kan kostenbesparing opleveren voor de maatschappij en voor organisaties, maar er is een omslagpunt. Op een gegeven moment wegen de kosten om alle vrijwilligers te managen (werving, organisatie, koppelen, afstemmen, intervisie, opleiding etc.) niet meer op tegen de kostenbesparing.

ad c) met vrijwilligerswerk bouwen we sociaal kapitaal op, het netwerk van sociale relaties en hoe mensen elkaar zonder tussenkomst van de overheid ondersteunen, wordt vergroot.

ad d) Op een aantal gebieden bieden vrijwilligers meerwaarde boven beroepskrachten. Vaak worden vrijwilligers door de cliënt als meer oprecht ervaren, omdat zij het uit passie doen en geen financieel belang hebben. Vrijwilligers zijn vaak beter in staat om betekenisvolle relaties met de cliënt op te bouwen, omdat zij vaak een betere aansluiting vinden met de doelgroep (doordat ze bijvoorbeeld uit dezelfde omgeving komen, ervaringsdeskundigen zijn, en ook meer tijd hebben). Hierdoor is ook de het vertrouwen in vrijwilligers groter en is het vaak een gelijkere relatie. Op relationeel gebied is de kwaliteit die een vrijwilliger biedt dus hoger, op vakinhoudelijk gebied niet.

ad e) legitimiteit: Door je als vrijwilliger aan een organisatie te verbinden en dus jouw reputatie geef je die organisatie bepaalde legitimiteit. De vrijwilliger is minder afhankelijk en kan dus meer zeggen. Het gesprek komt vervolgens op het wel legitiem is wat alle vrijwilligersorganisaties doen, bijvoorbeeld als je als vrijwilliger niet voldoende ondersteuning ervaart. Vrijwilligers zullen zich dan negatief uitlaten over je organisatie wat de legitimiteit juist weer schaadt.

Er zijn ook grenzen aan vrijwilligerswerk. De mantelzorgers zijn over het algemeen al overbelast. Niet al het werk kan door vrijwilligers gedaan worden, bijvoorbeeld als er specifieke vakinhoudelijke kennis nodig is. Er zijn ook bepaalde banen die vrijwilligers niet willen doen.

Op de vraag hoe we de waarde van vrijwilligerswerk nog meer kunnen vergroten, houdt Judith een slotpleidooi om eerst eens de huidige waarde van vrijwilligerswerk goed te beseffen. Het is een persoonlijke gift. We moeten hier zorgvuldig mee omgaan en investeren in professionele vrijwilligersondersteuning.

Waarde
vrijwilligers-
werk

